

Eylül-Ekim 2025 - Sayı: 39 - Fiyat: 30 TL

Gençlik Gelecek, Gelecek Sosyalizm!

# Sosyalist Liseliler

Gençlik Dergisi



**GELECEK BİZİM  
GELECEK BİZİZ!**

# İçindekiler

## 3 Sosyalist Liseliler'e Katıl!

## 4 Memleket

-19 Mart ve Gençlik

## 6 Eğitim

-Staj Sömürüsü ve Çocuk İşçiliğe Karşı Mücadele Edelim!

## 7 Tarihten İzler

-12 Eylül'ün Mirası: AKP Karanlığı

## 8 Kızıl-Kara

-Sosyalizmde Eğitim

-Kapitalizmde Eğitim

## 10 Kültür Sanat

-Halkın ve Mücadelenin Sesi: Victor Jara

## 11 Portre

-Sosyalizme Adanmış Bir Ömür:

Behice Boran

# MERHABA

Yeni bir mücadele döneminde 39. sayımızla bütün sıra arkadaşlarımıza merhaba!

Gençliğin baskı ve geleceksizliğe karşı yıllardır biriken öfkesi, 19 Mart eylemiyle kitlesel şekilde açığa çıktı. Ülkemize çöken karanlık, bizleri sessizliğe mahkûm etmeye çalışsa da meydanlardan, sokaklardan ve sıralardan taşarak mücadelemizle, dayanışmamızla bir kez daha gösterdik: Gençlik karanlığa teslim olmayacak! 19 Mart süreci yalnızca bir günün öfkesi değil; yarına dair umutlarımızın, eşitlik ve özgürlük mücadelemizin tezahürü oldu.

Liseli gençlik olarak, baskılara, engellemelere, tehditlere rağmen proje okullarda özellikle ilerici hocalarımızın haksız yere ve zorla başka yere gönderilmesine karşı başlattığımız Liseliler Ayakta eylemleriyle de her geçen gün daha gür sesle "Buradayız" dedik. Çünkü biz biliyoruz ki mücadele yalnızca bugünle sınırlı değil, ortak taleplerimizi sahiplenerek ve bugünü de aşarak geleceğimize sahip çıkmakla güçlenecek. İktidarın karanlığına karşı okuduğumuz ve tartıştığımız her Aydınlanma Okulları etkinliğinde, her yürüyüşte, her sloganımızda büyüyen bu irade yarını kazanmanın da tek yoludur.

Bugün bize dayatılan geleceksizliğe, yoksulluğa, baskıya boyun eğmeyeceğiz. Biz Sosyalist Liseliler, emeğin, eşitliğin ve bağımsızlığın ülkesini kurma yolunda umudu büyötmeye devam ediyoruz. Tüm sıra arkadaşlarımızı bu düzene karşı omuz omuza mücadeleye, aydınlık yarınlar için saflarımızı güçlendirmeye çağırıyoruz.



0553 740 92 89



@sosyalistlise



@SosyalistLise

## GELECEK BİZİM! SOSYALİST LİSELİLER'E KATIL!



Bugün liselerde yaşadığımız her sorun, bize aynı şeyi haykırıyor: Bu düzen bize aydınlık bir gelecek sunmuyor! MESEM'lerle meslek liseliler patronların ucuz işgücüne çevriliyor, daha çocuk yaşta iş kazalarında can vermeye mahkûm ediliyor. ÇEDES projesiyle okullarımız gericiliğin kuşatmasına açılıyor; sorgulayan değil, biat eden gençlik yaratılmak isteniyor. Her gün üzerimize çöken sınav baskısı, rekabetçi eğitim sistemi ise bizleri yalnızlaştırıyor, birbirimize düşman ediyor. Bugün yaşadıklarımız, geleceğimiz hakkında haber veriyor: sömürü, geleceksizlik, kaygı, yoksulluk, gericilik... Hepsi kaynağını kapitalizmden alıyor. İşte bu yüzden geleceğimizi kurmak ve bugünü kurtarmak için tek seçenek: Bu düzene karşı yan yana gelmek, örgütlenmek ve mücadele etmek.

Patronların kasaları bizim emeğimizle dolu. MESEM adı altında binlerce liseli sabah derste; akşam fabrikada, atölyede, iş yerlerinde. Ders yerine tornaya, kitaba değil makinelerin dişlilerine mahkûm ediliyor. Bize "Meslek öğretiyoruz." diyerek aslında köleliği öğretiyorlar. Ama Sosyalist Liseliler olarak diyoruz ki: Okurken çalışmak, çalışırken ölmek istemiyoruz. Patronların zenginliğini büyütmek için değil, eşit ve özgür bir geleceği kurmak için örgütleniyoruz.

Müfredatları bilim yerine hürâfelerle doldurulmuş ezberci bir eğitimle okullarımıza doldurdukları tarikat, cemaat ve yandaşlarla, ÇEDES projesiyle, sorgulamayan, düşünmeyen, itaat eden bir gençlik yetiştirmek istiyorlar. Yoksulluktan bahsedince "şükür", çocuk işçi cinayetlerinden bahsedince "kader", kadın cinayetlerinden bahsedince "fitrat" diyorlar!

Sınav siste mini bir yarışa çevirerek dershanelerin, özel okulların kasalarını dolduruyorlar ancak sınava eşitsiz koşullarda hazırladığımızı söylediğimizde meşhur "sınav birincileri" hikayelerini anlatıyor, şaibeli sınavların, çaldıkları soruların üzerlerini örtüyorlar. Çünkü sadece ülke kaynaklarımızı, emeğimizi, hakkımızı, soruları değil, geleceğimizi de çalıyorlar. Üniversite kapısında

milyonlarca gencin hayalleri yok ediliyor. Yıllarca verilen emekler karşılığı yandaşlar mülakatlarla, sahte diplomalarla işe alınıyor. İşte bu, düzenin bizim için hazırladığı bir çıkmaz sokaktır.

İşte elindeki bu dergi, bizimle yan yana katılacağın Aydınlanma Okulları, patronların sömürü düzenine, gericici projelere ve geleceksizliğe karşı liselilerin örgütlü cevabıdır. Biz okulda arkadaşına sahip çıkan, sokakta haksızlığa karşı sesini yükselten, her yerde dayanışmayı büyüten Sosyalist Liseliler'iz. Sadece itiraz etmeye değil, aynı zamanda değiştirmek için yan yana geliyoruz. Parasız, eşit ve bilimsel bir eğitim; eşit ve özgür bir ülke; aydınlık bir gelecek kavgasında seni de aramıza davet ediyoruz.

*Sosyalist Liselilere katıl,  
geleceğini eline al!*



# 19 MART VE GENÇLİK



Dünyada ve ülkemizde var olan krizlerin derinleştiği aynı zamanda savaşların, yoksulluğun beraberinde baskının arttığı bir dönemde, Türkiye'nin yeniden ayağa kalktığı ve geleceği için mücadele ettiği, sözünü söylediği önemli bir tarihsel süreci kimi noktalarıyla geride bıraktık. 19 Mart'a gelene kadar birçoğumuzun hafızasında çok fazla örnekle yer edinen AKP düzeninin yarattığı geleceksizlik, gericilik, yoksulluk, hukuksuzluk ve daha nice başlığa karşı gezi sonrasında önemli bir tepki birikti. Uzun yıllardır biriken bu tepki Türkiye kapitalizminin kriziyle paralel bir şekilde artmaya ve kırılmaya yer ararken son olarak seçme ve seçilme hakkının gasp edilmesiyle birlikte ortaya çıkmış oldu.

19 Mart ile birlikte ortaya çıkan bahar eylemleri ile emekçiler, gençler, kadınlar boyun eğmeyeceğini, AKP'yi ve onun rejimini kabul etmediğini bir kere daha ilan etmiş oldu. Bu eylemlerde kuşkusuz bir şekilde umudun taşıyıcısı gençlik oldu, İstanbul Üniversitesi'nde barikatın yıkılması AKP'nin örmüş olduğu korku

duvarının yıkılmasıyla sonuçlandı. Öğretmenime, okuluma dokunma diyerek memleketi ve geleceği için ayağa kalkarak karanlığa sırtını dönen bizler ise liseli gençliğin, AKP'nin diktiği o deli gömleğini giymeyeceğini "dindar kindar bir nesil" hayalinin ise gerçekleşmeyeceğini bir kez daha kanıtlamıştır.

Geçmişten bugüne halk hareketlerine, kitlesel eylemlere ve önemli dönemeçlere baktığımız zaman gençlik, her zaman önemli bir toplumsal dinamik ve direnç noktası olduğunu göstermiştir. AKP'nin gençliği kapsayamadığı açık olmakla birlikte düzenin farklı siyasi aktörleri ve enstrümanları olduğu gerçeği başa yazılarak yeni bir mücadele programının hayata geçirilmesi ise zorunludur.

19 Mart'tan sonra da siyasi iktidar adı konulmamış bir OHAL dönemini devam ettirmiş gözaltı ve tutuklamalara devam etmiştir. Bu süreç içerisinde yine birçok hukuksuz adım atılmış, yargının aldığı kararların siyasi oluşu su götürmez bir gerçeğe dönüşmüş, kolluk kuvvetlerinin

saldırıları ise adeta işkenceye dönüşmüştür. Düzen muhalefeti ise tarihsel rolünü oynayarak halkın tepkisini söğütlemek için yine seçimleri gündeme sokmuş, sandığı işaret etmiştir. Geçmişte siyasi figürlerle sahte umutlara işaret eden muhalefetin yarattığı umutsuzluklar unutulmadan, yalnızca örgütlü bir halkın bu gidişatı durdurabileceği açık olmakla birlikte bu mayanın bu topraklarda olduğu birçok kez görülmüştür.

Bahar eylemlerinin bir diğer önemli noktası ise halkın sokağa çıkmasıyla, düzenin iktidarıyla, muhalefetiyle siyasetin sıkıştırmak istediği noktadan çıkarılması için önemli bir adım olmuştur. Siyaset nasıl bir yaşam sorusunun ürünü olarak ortaya çıkarken ve zorunluluk olarak karşımızda dururken, yalnızca bir tasdik kurumuna dönmüş olan TBMM'ne, popülist ve içi boş söylemlerle sahneye çıkan "kurtarıcılara" ve yıllardır sadece oy vermek üzerine kurgulanan sandık merkezli siyaset anlayışına karşı, bir gedik açılması önemli olmakla birlikte kuşkusuz solugunu belirleyecek ise düzen dışı bir seçenekte kendini var etmesi olacaktır.

Gezi sonrasında, böylesi bir seçeneğin yaratılmaması, halkın siyasetten soyutlanarak siyasetin sandık ve lider bazlı bir noktaya çekilmesi, AKP'yi geriletmek üzerine kurulu ama AKP'nin düzeni dışında bir seçeneği yaratmayan ilkesiz ittifak ve sahte umutlarla birlikte birçok mücadele başlığında geriye düşülüp, AKP'nin güç kazanarak çıktığı, geldiğimiz noktada emek düşmanı ve gerici karakteriyle öne çıkan yeni bir rejimin tesis edildiği görülmelidir. Mücadelenin daha da ileriye taşınmasının, ete kemiğe bürünmesinin yolu ise bütünlüklü bir hat ve plana, programlı ve örgütlü bir hale bürünmesinden geçmektedir.

Eşit ve özgür bir geleceğin yolu; insan sağlığının bile piyasanın insafına terk edildiği özelleştirmelere karşı kamu-culuğu, tarikat ve cemaatler eliyle yeşertilen gericiliğe karşı laikliği, bölgemizdeki savaş, yıkım ve işgale karşı anti-emperyalist bir karakterle bağımsızlığı, başa yazarak kapitalizme ve onun siyasi aktörlerine karşı mücadeleden geçmektedir. AKP'ye karşı mücadelenin yolu ancak sermaye düzenine karşı mücadeleden ve düzenin topyekûn reddinden geçmektedir.

İnsanca bir yaşam eşitlikçi bir düzen için adlı adınca mücadelemiz Sosyalist Türkiye içindir ve aşağısı bizleri kurtarmayacaktır. Geldiğimiz noktada bu düzenin ne emekçilere ne de biz gençliğe bir gelecek vaat edemediği su götürmez bir gerçek olarak önümüzde dururken yaşadığı kriz ve sıkışma başlıklarıyla birlikte tüm dünyada yeni arayışları doğurduğu, bağımsız sosyalist bir hattın ete kemiğe bürünmesi örgütlenmesi ile birlikte bizleri karanlık bir tablonun aksine aydınlık bir Türkiye'nin beklediği açıktır.

68 kuşağının mücadelesi dönemin havası ile anti-emperyalist bir karakterde bağımsızlık mücadelesi ile şekillenerek, eşit ve özgür bir ülke için; Sosyalist Türkiye için oldu ve sadece ortaya çıktığı günlerde değil kendinden sonrasına devredecek bir mayaya ile bugün bizlere kadar uzanacak bir mücadele mirası bırakmıştır. Bugün nasıl 68 sadece 6 Mayıs günlerinde bir anma olmayacaksa önümüzdeki dönem gençlik mücadelesi içinde 19 Mart sürecinin yani geçmişin içerilip aşılması gerekir.

“Okumuş insan emekçi halka karşı sorumludur!” şiarı ile sadece tepki koyan değil eşit, özgür ve adil bir ülke için bütünlüklü bir programın sosyalizm programının örgütlenmesinde, tek başına değil “gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur” diyerek hayatı yaratan ve durdurabilecek sınıfla buluşan, gündelik biçimsel radikal çıkışlarla değil örgütlü bir halkın değiştirebileceğini bilen gençlik hareketi ise AKP'nin de düzenin de denklemini bozacaktır. Tarih boyunca ileriden ve yeniden yana olan gençliğin ufku ise bu düzenin sınırlarını elbette aşacaktır.

Z kuşağı apolitiktir, toplumsal sorunlara duyarsızdır, kendinden başka bir şey düşünmez gibi düzenin ürettiği argümanları boşa düşüren, büyük bir gericilik çemberi kısılcığında AKP'ye gözünü açan ve geleceği karartılan gençlik 19 Mart'ta öfkesini sahneye çıkarmıştır. Bütün sıra arkadaşlarımızı bir adım daha ileri çıkararak, öfkemizi bu köhnemiş düzeni yıkmak için örgütlemeye, Sosyalist Liseliler saflarında eşitlik ve özgürlük mücadelesini büyütmeye çağırıyoruz!



# Staj Sömürüsü ve Çocuk İşçiliğe Karşı Mücadele Edelim!



Bugünün kapitalist dünyasında insanlığın özgür ve adil bir şekilde yaşayamadığı gerçektir. Bu yaşayamama halinden, dünyadaki ve özellikle de ülkemizdeki çocuklar en ağır payları alıyor. İnsanlığın tarım devrimini gerçekleştirip yerleşik hayata geçtiği günden beri çocukların da içerisinde bulunduğu üretim faaliyetleri, büyüyen ve sermayenin kesesini dolduran kapitalizmin altında emek sömürsünü gitgide arttırıyor. Gerçek bilimsel eğitim alması ve hayatı keşfetmesi gereken ilköğretim çağındaki çocuklardan liselilere kadar öğrencileri içine sürüklüyor. Öyle ki çocuk işçilik kapitalizm için kar arttırmanın bir yolu olarak görülüyor, meşru sayılıyor. Bütün bunlar bir de AKP Türkiye'si ile buluştuğunda, AKP'nin yarattığı karanlıkta gençliğin başına getirdiği her felakete bir yenisini daha ekleyerek resmen "Bu böyle geldi böyle gidecek." dedirtmek için toplumu duyarsızlaştırmaya ve kitleleri hizmet ettiği sermayeye boyun eğmeye zorluyor.

Tabii ki ülkemizde bu sistematik çocuk işçilik ve emek sömürüsü sadece AKP eliyle başlamadı ve yapılmadı. Türkiye kapitalizmini geliştirmek ve büyütme için 1940'larda açılan meslek liseleri ve 1950'lerde onunla beraber açılan meslek yüksekokulları bu sömürünün adresleri olarak ortaya çıktı. Kapitalizmin Türkiye'de gelişmesiyle beraber tarımda mevsimlik işçilikten tekstile ve inşaatla kadar çalışan milyonlarca çocuk işçi ve belki de bir o kadar çocuk işçi ölümü artarak varlığını sürdürdü. Patronlar için bulunmaz bir nimet olan meslek liseleri bu durumda en büyük rolü oynadı, emekçi sıra arkadaşlarımız için sömürü ve ölüm getirdi. Kapitalizm büyüyüp geliştikçe aygıtları ile insanlığı daha kötü bir geleceğe sürüklüyor ve gittikçe arttırdığı emek sömürüsü ile daha şiddetli ve karanlık yarınlar yaratıyor. Bugünün sermaye aracı ve silahı da ülkemizde AKP iktidarından başkası değildir.

AKP, yarattığı ekonomik krizlerin sonuçlarını örtbas etmek için ucuz iş gücü kaynakları yaratarak zaten bilimsellikten uzak olan örgün eğitimi iyice zayıflatıyor ve içeri boşaltıyor. Bugün okullarda bilimsel eğitimlerden uzak çağın gerisinde kalmış öğeler ve dinî dayatmalar ile öğrenciler ezber bir eğitim sistemine zorlanıyor ve bununla beraber patronların cebine daha çok para koyabilmek için emeklerinin sömürülmesine maruz bırakılıyor. Okul sırasından tamamen uzak, uzun saatlerle staj denilerek düşük ücretlerle çalıştırılmak eğitim değil; neoliberal dünyanın modern kölelik kavramını ortaya koyuyor. Bugün ülkemizde yüz binlerce çocuk işçi emeğinin gerçek karşılığını alamadan mobbinge, baskıyla, ağır çalışma koşullarıyla sömürülüyor ya da iş kazası denilerek cinayetlere kurban gidiyor. Bunun ülkemizdeki en büyük mimarlarından birisi olan AKP ve sermaye sınıfı da MESEM adı altında emek sömürsünü ve çocuk işçiliğini meşrulaştırmaya çalışıyor.

Dünyanın hiçbir yerinde kabul edilemeyeceği gibi ülkemizde de yoğun çalışma saatleri ve düşük ücretlerin gençliğe dayatılmasına sessiz kalınamaz. Meslek liseliler haftanın sadece bir günü okula gidip kalan günler staj adı altında iş yerlerinde tam mesaili bir işçi gibi çalışmaya zorlanıyor, kimi zaman kullanılması gereken iş makinelerinin kullanımına zorlanarak katlediliyor. 2024 yılında en az 71 çocuk işçi, bu yılın ise sadece yarısında 28 çocuk işçi iş cinayetlerinin kurbanı oldu. Burada anılanlar sadece sayı değil, ne doku zuncu sınıf öğrencisi Arda'nın ne de 12 yaşındaki Eyüp'ün bir sayı olmadığı gibi... Onlar diğer yüz binlerce arkadaşı gibi kanları bu sistemin ve uygulayıcısı iktidarın elinde olan, hayalleri ellerinden alınan arkadaşlarımızdır.

Bugün ülkemizde hem kayıtlı hem kayıtsız yaklaşık 4 milyona yakın çocuk işçi olduğu tahmin ediliyor.

MESEM zorlaması ile yollanan sıra arkadaşlarımızın yanında ülkemizde yaşatılan büyük ekonomik krizlerle de ailelerine bakmak zorunda hissedilen hayatta kalma mücadelesi veren milyonlarca çocuk işçi haksız ve kötü koşullar altında asgari ücretten dahi düşük ücretlerle çalışmaya gerekirse de ölmeye zorlanıyor. Çocuk işçiliğinin yasaklanması gerekirken ülkemizde gençlik kendi geleceğini inşa edemiyor, hayal kuramıyor, karanlık bir geleceğe ve sömürüye mahkum ediliyor.

Dünyada her gencin eşit ve bilimsel eğitim almaya hakkı olduğu gibi, bizim de var. Her gencin henüz çocukken çalışmaya zorlanmama, çalıştırılmama hakkı olduğu gibi, bizim de var. Bizler, sermayenin ve onun aracı AKP'nin yarattığı karanlığa karşı aydınlığı getirecek gençleriz. Bu yolda, 68 kuşağının öğrenci liderleri Harun Karadeniz, Deniz Gezmiş ve nice-leri gibi, ülkemize ve emekçi halkımıza karşı sorumluluğumuzu alıp, ülkemiz ve sıra arkadaşlarımız için mücadelemizi sürdüreceğiz. 16 yaşındaki Emir hayallerinin peşinden koşacak planlar yapması gerekirken çalıştığı tamirhaneye gelen tır tarafından ezilerek öldürüldü. Bugün bu ölümlerin ve politikaların hesabını vermeyen iktidar yarın emekçiler ve gençlik eliyle yargılanmak zorundadır.

Bu yazı tabii ki de hayatlarının baharında can verenleri sadece anmak için yazılmış bir yazı değil. Bu yazı haksızlığa, sömürüye, eşitsizliğe ve bilimsel eğitimin tasfiyesine karşı hedef alınması, ses çıkarılması gereken noktayı göstermek içindir. Sermaye sınıfının ihtiyaçları doğrultusunda sipariş edilen politikalar karşısında emekçiler ile gençliğin talepleri de yolu da kesişmektedir. Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e karşı ayağa kalktığı gün potansiyelini gösteren gençliğin, bu tabloyu tersine çevirmek için ancak emekçilerle bir arada durması gerekiyor.

# 12 Eylül'ün Mirası: AKP Karanlığı



Kapitalizmin 1970'lerde yaşadığı kriz, dünyayı derinden sarsan ekonomik ve toplumsal dönüşümlere yol açtı. Çıkış yolu olarak sunulan neoliberalizm; devletin ekonomiden çekilmesini, sosyal harcamaların kısılmasını ve kamusal hizmetlerin özelleştirilmesini öngörüyordu. Bu süreç yalnızca ekonomik değil, toplumsal dönüşümleri de tetikledi. Örneğin hastanelerdeki özelleştirmeler, insan sağlığını ikinci plana atarak kârı önceliğe; ilaç fiyatlarının artması, sağlık hizmetlerine erişimin zorlaşması ve kuyrukların uzaması bunun göstergesiydi. Özel hastaneler ve özel okullarla sağlıkta ve eğitimde eşitsizlikler derinleşirken emekçiler daha da güvencesiz hale geldi. Neoliberal politikalar, devletin yurttaşlarına güvence vermesi gereken sosyal alanlarda en az gider, en çok gelir anlayışıyla kamusal hizmetleri çökertti. Bu politikalarla ülke kaynakları şirketlerce yağmalanıyor; kapitalizmin yeni ideolojisi toplumu, kültürü ve insanı yeniden şekillendiriyordu. Böylece ülkemiz acılı bir geçiş dönemine sürükleniyordu.

68'de pik noktasına ulaşan gençlik hareketi, ülkemizde de önemli bir direnç unsuru olarak varlığını sürdürürken bağımsızlık, eşitlik ve kamulaştırma talepleri ön plana çıkıyordu. 70'lere gelindiğinde ise Türkiye, işçi sınıfı hareketinin yükselişine sahne oluyordu. Fabrikalarda işçi direnişleri, kitlesel 1 Mayıs'lar, örgütlü sol hareket, sömürü düzeni için tehdit oluşturmaya devam ediyordu. Bu koşullar altında Türkiye'nin, uluslararası sermayenin yeni rotasına dahil olabilmek için ekonomik bir programı da aşan dönüşüm süreciyle karşılaşması söz konusuydu. Türkiye de emperyalizm ile birlik hali ve dışa bağımlı konumuyla bahsettiğimiz sebep ve sonuçlardan aynı şekilde etkilenecekti.

Türkiye gibi "zayıf halka" ülkelerinde, daha sarsıcı ve derinden yaşanan bu

krizler toplumsal hareketlerle sonuçlanırken bu hareketlerin söğürülmesi için zor ve baskı politikaları devreye giriyordu. Bu anlamıyla başta ABD olmak üzere ve NATO'nun desteğini alan halk düşmanı generallerin komutasında gerçekleşen darbeler dönemi başlamıştı. 12 Eylül Amerikancı-faşist darbesi tam da böyle bir koşulda, böyle bir amaçla devreye sokuldu. Üstelik sadece Türkiye'nin değil; Şili'nin, Arjantin'in, biraz daha zaman önce Yunanistan'ın da geleceği böyle şekilleniyordu.

12 Eylül yalnızca ekonomik bir dönüşüm olarak kalmadı, aynı zamanda siyasal ve toplumsal bir kırılma noktası oldu. Grevler yasaklandı, sendikalar işlevsizleştirildi, üniversitelerde devrimci hareketler baskılandı ve toplumsal muhalefet tüm gücüyle sindirilmek istendi. Bu süreçte devrimcilerin en çetin savaşlarını verdikleri üniversiteler özel olarak hedef alınarak "YÖK" kuruldu. YÖK'ün kurulmasıyla akademi doğrudan iktidar denetimine alındı ve gençliğin her alanda örgütlenmesinin önüne geçilmek istendi. Medya, eğitim sistemi, kültür sanat faaliyetleri neoliberal ideolojinin yeniden üretildiği, gerici öğelerle kuşatılmış birer alan haline geldi. Siyasi partiler kapatıldı, siyaset yasaklandı ve ülkemiz yaratılan korku ve baskı ikliminin etkisinden yıllardır kurtulamadı.

Bunların yanı sıra emperyalizmin Orta Doğu planlarıyla uyumlu biçimde şekillenen Yeşil Kuşak Projesi ile birlikte Türkiye'de Sovyetler Birliği'ne karşı ABD destekli "anti-komünist" gruplar peydahlanmaya başladı. Bu projenin ana gayesi sola karşı İslamcı bir hat çekilmesiydi. 12 Eylül sonrasında topluma her alanda anti-komünist ve din eksenli bir ideoloji dayatılarak toplumsal muhalefeti kontrol altına almayı amaçladılar.

Bu ideolojik dönüşümün en temel araçlarından olan imam-hatip okullarının sayısı yaygınlaştırıldı, Kur'an kursları kanserli hücreler gibi çoğaldı, tarikat ve cemaatlerin faaliyetlerine her alanda göz yumuldu. Böylece toplum –özellikle genç kuşaklar– din kisvesi altında itaat eden, sorgulamayan ve örgütsüz bir modele indirildi. Eğitim sistemi ise bilimsellik ve laiklikten uzak, "kindar ve dindar nesil" yetiştirme aracı olarak kullanıldı ve dinci-gerici çizgiye çekildi.

Bu çizginin mirası olan AKP, 12 Eylül'ün açtığı yolda ilerleyerek neoliberal politikaları daha da derinleştirdi. Özelleştirmeler hızlandı, sosyal haklar budandı, emekçilerin güvencesizliği kalıcı hale geldi. Aynı zamanda dinci-gerici ideoloji devletin her kademesine yerleştirilerek toplumsal yaşam kuşatıldı. Böylece 12 Eylül'ün yarattığı siyasal, toplumsal ve ekonomik düzen yalnızca bir dönemle sınırlı kalmadı; günümüze kadar taşınarak hâkim sınıfların elinde güçlü bir yönetim aracına dönüştü.

Bugün üniversitelerde bilim değil piyasacılık, özgür düşünce değil biat dayatılıyor; liselerde ise "dindar ve kindar nesil" adı altında sorgulamayan, itaat eden bir gençlik yaratılmak isteniyor. Ama tarih defalarca gösterdi ki gençlik boyun eğmediği sürece hiçbir baskı kalıcı olamaz. Liseli ve üniversiteli gençlik, 12 Eylül'ün mirasına ve AKP'nin bugünkü saldırılarına karşı mücadele etmediği sürece gelecek karanlığa teslim edilecektir. Bu yüzden bugün görev açıktır: Örgütlenmek, mücadeleyi büyütme ve bu düzenin zincirlerini parçalamak. Çünkü gençlik ayağa kalktığında, geleceği de özgürlüğü de kendi elleriyle kuracaktır.

# Sosyalizmde Eğitim: Politeknik Eğitim Nedir?

Politeknik eğitim çok yönlü gelişkin bireylerin yaratılması şiarıyla oluşturulmuş, bilimsellik temelinde şekillenen ve eğitimi toplumsal eşitlik, kolektivizm anlayışıyla yönlendiren bir eğitim modelidir. Eğitimin parasız ve eşit olanaklarla herkese ulaştırılması ilkesi sosyalist eğitimin en önemli ilkelerinden biridir. Ancak sosyalizmin eğitim alanındaki olanak ve hedeflerini bundan ibaret görmemek gerekir. Sosyalizm her şeyden önce sınıfsız toplumun yaratılması doğrultusunda atılan bir adımdır. Komünist bir dünyanın sınıfsız, kolektif ve çok yönlü gelişmiş bireylerden oluşan toplumunu kurmanın en önemli koşuludur. Hedeflenen, sosyalizmin çok yönlü gelişkin insanının yaratılmasına başlanmasıdır. Sosyalizm, eğitimi de bu doğrultuda ele alır.

Bu eğitim modeli, bireylerin sadece iş gücünü değil, aynı zamanda toplumsal gelişimi de etkileyebilecek bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlar. Sosyalist eğitimde, bilim ve eğitim halkın yararına olmalı ve her bireyin bilgiye ulaşmasını güvence altına almalıdır. Eğitimde gerçek dönüşüm; eşitlik, özgürlük ve bilimsellik ilkeleri doğrultusunda politeknik ve sosyalist anlayışla mümkün olabilir.

Politeknik eğitim, diyalektik materyalist felsefeye dayanan anlayışa göre eğitimin genel amacı insanlar arasındaki barışı, kardeşliği ve adaleti sağlayarak sömürüye son verilmesine katkı vermektir. Marx ve Engels'e göre insanın çok yönlü gelişmesinin sağlanması temel amaç olmalıdır. Bu görüşe bağlı kalınarak politeknik eğitimle, bireyin zihinsel ve bedensel çalışmalarının birleştirilmesi gerekmektedir. Sosyalist sistemle, kuram uygulama bütünlüğü içinde öğretim ile eğitimin bütünleştirilmesine çalışılmıştır.

Politeknik eğitim, birden fazla meslek öğretmektense, öğrencilere bi-

limsel temeller ve teknik bilgi kazandırmayı hedefler. Bu eğitim modeli, öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini geliştirmeye yöneliktir. Öğrencilere, temel mühendislik prensiplerini, mekaniği ve enerjinin dönüşümünü öğretirken bu bilgileri esnek bir şekilde uygulama yeteneğini de kazandırır. Bu sayede öğrenciler, kendilerine uygun meslekleri daha bilinçli bir şekilde seçebilirler. Sosyalist eğitimde, teori ve pratiğin uyumlu bir şekilde birleşmesi gerektiği vurgulanır. Bu eğitimde teorik bilgi, pratikle birleşerek öğrencilerin toplumsal koşullara uygun şekilde hareket etmelerini sağlar. Marx ve Engels, üretici emeğin erken yaşta eğitimle birleşmesini savunmuş ve bu sürecin toplumsal dönüşüm için güçlü bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler, okulda öğrendikleri bilgileri üretim süreçlerine dâhil ederek teori ve pratiği birleştirir, böylece üretim sürecine saygı duymayı öğrenirler.

Politeknik eğitim, öğrencilere bilim ve tekniğin karşılıklı ilişkilerini ve bilimsel teknik ilerlemenin özünü kavratmayı amaçlar. Bu sayede birey, bütünü hakkında herhangi bir anlayışa sahip olmadığı üretim sürecinde sadece bir "araç" olmaktan kurtulur, sürece egemen olur. Bu aynı zamanda insanın üretim sürecine ve dolayısıyla kendine ve topluma "yabancılaşma"sına son verecek en önemli aşamadır. Politeknik eğitimde bireylere en temel teknik yöntem ve beceriler kazandırılır. Bu sayede işçi, farklı üretim alanları arasındaki temel bağ ve benzerlikleri kavrama ve bu temelden faydalanarak karşılaştığı her türlü problem ve yenilikle baş etme olanağını yakalamaktadır. Öğretilen temel, işçinin üretim sürecinin herhangi bir kesitine esir olmasının önüne geçer; ona farklı görevlere uyum sağlama esnekliği kazandırır.

Politeknik eğitimin ilkeleri yaşam

boyu eğitim, bilimsellik, demokratikleşme, üretim için eğitim ve çok yönlü gelişimi sağlamaktır. Bu felsefi yaklaşımda diyalektik akıl yürütmeyi işe koyabilen bireyler yetiştirilmesi, eğitimle sınıfsal farkların kaldırılması ve tüm emekçilerin çocuklarının eğitilmesi amaçlanmıştır. Politeknik ve sosyalist eğitim anlayışı ile bütün çocuklar için kamusal ve parasız eğitim verilmesi esastır. Sosyalizm, bilim ve eğitimin burjuvazinin ayrıcalığı ve aynı zamanda da iktidar aracı olmaktan çıkarılabilmemesi, teknolojiye her gelişmenin tüm toplum yararına kullanılabilmesi için her bireyin bilgiye ulaşmasını ve kendini yetenekleri doğrultusunda geliştirmesini güvence altına almıştır. Bu doğrultuda sosyalizmde eğitim her bireyin hakkı ve toplumsal gelişimin bir gereği olarak da sorumluluğudur.



# Kapitalizmde Eğitim



Eğitim, yalnızca bireylerin bilgi ve beceriler kazanmasını sağlayan bir süreç değil, aynı zamanda toplumsal düzenin yeniden üretildiği, ideolojilerin aktarıldığı ve ekonomik sistemlerin sürdürüldüğü bir kurumdur. Toplumların siyasal ve ekonomik yapıları, doğrudan eğitim anlayışlarını şekillendirir. Bu bağlamda kapitalizm ve sosyalizm yalnızca iki farklı ekonomik sistem değil, aynı zamanda birbirinden farklı eğitim sistemlerini temsil eder. Kapitalizmde eğitim; bireysel rekabet, piyasa ihtiyaçları ve toplumsal sınıfın üzerine kurulu iken sosyalizmde eğitim; eşitlik, kolektivizm ve toplumsal yarar ilkelerine dayandırılır.

Kapitalist sistemde eğitim temel hak olmaktan çıkarılır ve bilgi metalaştırılır. Kapitalist eğitim piyasacıdır. Türkiye’de bu durum kendini özellikle özel okul ve üniversite ücretlerinde gösterir. Özel okul ücretlerine, defterlere, kitaplara, kalemlere yapılan fahiş zamlar birçok aileyi ciddi ekonomik zorluklarla karşı karşıya bırakmıştır. Bu artışlar, eğitimin sadece maddi gücü olan bireyler için ulaşılabilir olmasını sağlar veya işçi çocuklarını krediye mahkum eder ve sosyal eşitsizliği derinleştirir. Üniversitelerde de harç politikaları ve özel hazırlık kursları, öğrencilerin eğitim sürecini tamamlayabilmek için ek mali yükler altına girmesine yol açmaktadır. Okullarda nitelikli eğitim vermeyip dershanelere veya özel derslere mecbur bırakan kapitalist eğitim sistemi yurttaşların temel haklarını ayaklar altına alır. Bu durum, eğitimin bireyler için bir hak olmaktan çıkıp piyasa koşullarına

göre şekillenen bir meta hâline gelmesini pekiştirir.

Kapitalist eğitim sistemi eleştirel düşünceyi ve sorgulan bireyleri yetiştirmeyi değil, mevcut düzenin devamını ve itaati ön plana çıkarır. Kapitalist eğitim sistemi gericedir. Türkiye’de müfredat ve eğitim politikaları iktidarın ideolojik tercihleri doğrultusunda şekillenir ve ezbere dayalıdır. Örneğin bazı ders kitaplarında tarih ve toplumsal konuların mevcut siyasi düzenin bakış açısına göre sunulması, müfredattan kaldırılan birçok konu, öğrencilerin olayları farklı açılardan sorgulama becerilerini sınırlamaktadır. Azaltılan fen ve matematik derslerinin yerini alan din dersleri de buna bir örnektir. Son dönemde proje okullarında yaşanan gerici ve tarikatçı hocaların atanması durumunu unutmamak ve iktidarın ideolojisinden bağımsız hareket ettiğini düşünmemek gerekiyor. Bu yaklaşım, öğrencilerin bağımsız düşünen bireyler yerine sisteme uyum sağlayan birer işgücü olarak yetişmesini ve düzene ses çıkaramayacak bireyler halini almasını amaçlar. Akademik araştırmalar ve bilimsel çalışmalar, maddi kaynak eksikliği veya ideolojik kısıtlamalar nedeniyle sınırlı kalmaktadır. Diyanete hortumla akıtılan paralar bilimsel araştırmalara gelince damlayla verilmektedir.

Kapitalist Türkiye’de eğitim sistemi tarikatçıdır, dinî cemaat ve tarikatların eğitim üzerindeki etkisi giderek artmaktadır. 2002 yılında 450 olan İmam Hatip Lisesi sayısı 2025’te 1700’e ulaşmıştır. İktidar tarafından yapılan bu gerici hamle eğitim bakanı tarafından da destek görmüş ve bir

başarı örneği olarak sunulmuştur. Bazı okulların yönetiminde veya öğretim kadrosunda dinî cemaatlerin etkinliği, eğitimin laikliğini ve bilimsel temellerini zayıflatmaktadır. Örneğin özel bazı okul ve yurtlarda, öğrencilerin eğitim programları dinî referanslar ve tarikatların değerleri doğrultusunda şekillenebilmektedir. Bu durum, eğitimin toplumun bilinçlenmesini sağlamak yerine belirli ideolojik ve dini çıkarları pekiştiren bir araç haline gelmesine yol açmaktadır.

Sonuç olarak kapitalist eğitim sistemi Türkiye’de piyasacılık ve gericilik boyutlarıyla kendini göstermektedir. Eğitim, bireylerin eşit fırsatlarla bilgiye ulaşmasını sağlayan bir hak olmaktan çıkarılmış; ekonomik, ideolojik ve dinî baskılarla şekillenen bir yapıya dönüştürülmüştür. Bu sistem, toplumsal eşitsizlikleri derinleştirirken, eleştirel düşünceyi zayıflatmakta ve dini ideolojilerin eğitim üzerindeki etkisini artırmaktadır. Bu nedenle eğitimde eşitlik, özgürlük ve bilimsellik için mevcut sistemin sorgulanması ve yeni bir sisteme geçilmesi gerekmektedir. Eğitim bakanının değişmesiyle yeni bir sisteme geçilmeyeceğini bildiğimiz ve eğitimde yapılacak reformlar yine iktidarın ideolojisinin çevresinde olacağı için bizler yeni bir sistem istemekteyiz. Hem ülkemize hem de eğitime devrim gerek...

## Halkın ve Mücadelenin Sesi: Victor Jara

Victor Jara, 1932 yılında Şili'nin San Ignacio şehrinde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Yoksulluğun içine doğan Victor Jara, müziğe olan merakını çocukluk yıllarından itibaren annesinden alır. Küçük yaşta babasının evi terk etmesi üzerine düğünlerde, cenazelerde şarkı söyleyip gitar çalan annesi Amanda, aynı zamanda çeşitli işler yapıp oğlunu okutmaya hedefler. Bu nedenle Santiago'ya taşınırlar. Hayatını ve müziğe ilgisini şekillendiren annesini 15 yaşındayken burada kaybeden Victor Jara; dönemin koşulları ve sosyal çevresi nedeniyle dinî bir eğitim almanın tek çıkış yolu olduğunu düşünerek Katolik bir okulda papazlık eğitimi almaya başlar. Kısa bir süre sonra kilisenin baskıcı ve dışa kapalı bakış açısından rahatsız olan Victor okuldan ayrılır ve askere gider. Askerlik dönüşünde ise onun için hayatın yepyeni bir bölümü başlayacaktır.

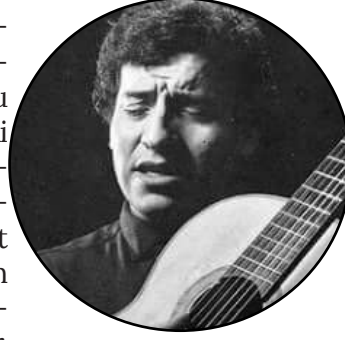
Müziğe olan ilgisi askerlik dönüşü iyice artar. Halkın müziğini yapıyor olmak ister ve bu amaçla kırsallarda yolculuk yaparak müzik deneyimini artırır. Aynı dönemde tiyatro okulunu kazanır ve kaydolar. Tiyatroyla tanışması onun sadece sanatsal kimliğini değil politik kimliğini de bulmasına yardımcı olur. Özellikle Bertolt Brecht'in oyunları Jara'ya sanatın da toplumsal mücadele aracı olarak kullanılabileceğini gösterir. Tiyatro yönetmenliği okumaya başlar ve ilk yönettiği oyunlarla Latin Amerika turnesine çıkar. Bu turne onun hayatında bir dönüm noktası olur çünkü oyunlarıyla Küba'ya gider. Küba Devrimi'nin hemen ardından orada bulunarak toplumsal yaşamı, devrimin etkilerini ve halkın dayanışma ruhunu görme şansını bulur. Küba deneyimi onun sanatını halkın mücadelesiyle daha sıkı bağlar ve politik ufkunu genişletir. Sonrasında yine bir turne ile Sovyetler Birliği'ne gider ve sosyalist bir sistemin nasıl işlediğini deneyimler. Edindiği bu deneyimlerle birlikte tiyatro onun için yalnızca bir meslek olarak kalmaz ve bir mücadele aracına dönüşür. Buralardan eşine yazdığı mektuplarda, dünyayı daha farklı okumaya başladığını anlatır. Yoksulların sorunu-

nu kendi yaşantısından ötürü, çok yakından tanıdığını ve bu sebeple komünizmi herhangi bir entelektüel gibi değerlendiremediğini, bizzat yaşadığı gerçeklikten hareketle değerlendirdiğini vurgular.

Ona göre komünizm soyut bir ideoloji değil, halkın kurtuluşu ve insanlık onu için bir ihtiyaçtır.

1960'larda Şili'de toplumsal gerilim giderek tırmanır. İşçi sınıfı ve yoksul halk, ağır çalışma koşullarına, düşük ücretlere ve eşitsizliğe karşı sesini yükseltirken üniversitelerdeki gençlik hareketleri de sosyalizme ve devrimci fikirlerle yönelir. Mahallelerde, fabrikalarda ve kampüslerde örgütlenmeler artar. Ancak hükümet bu yükselişi baskı, şiddet ve sansürle bastırmaya çalışır. Bunun üzerine daha da artan ayaklanmalar sonucu hükümet binlerce yoksulun ve sosyalistin öldüğü Puerto Montt katliamını gerçekleştirir. Victor Jara bu katliamda ölenlerin anısına "Preguntas por Puerto Montt" isimli bir şarkı besteler. Bu şarkı dilden dile yayılarak yalnızca bir ağıt olarak değil aynı zamanda hükümete ve baskıya karşı bir direnişin simgesi haline gelir. Victor Jara artık mücadelenin yalnızca bir parçası değil, mücadelenin ve direnişin sesi olmuştur. Şarkıları, fabrikalarda grev yapan işçilerin, toprak mücadelesi veren köylülerin, sokaklarda yürüyen öğrencilerin dilinde dolaşır. Sanatını halktan ve devrimden yana konumlandırarak, müziği politik bir silaha dönüştürür. 1970 seçimleri geldiğinde sosyalist lider Salvador Allende'nin temsil ettiği Halk Birliği Cephesi'ne destek verir. Seçimleri Allende'nin kazanması için şarkılar besteleyip konserler yapan Victor Jara bu dönemde mücadelenin önemli bir parçası olur.

Seçimlerde oy çoğunluğuyla Halk Birliği Cephesi başa gelir. Yine de bu sosyalistlere karşı olan baskıların azalacağı anlamına gelmez. İşbirlikçi sermayenin, büyük toprak sahiplerinin, gericilerin



ve ABD destekli güçlerin müdahaleleri artarak devam eder. Medyada iftiralarla, sokakta saldırılarla, fabrikalarda provakasyonlarla sosyalistleri durdurmaya çalışırlar. Tüm bu karanlık tabloya rağmen Victor Jara halkın umudunu diri tutmaya çalışır. Dönemin karanlığında onun umudunu en güzel anlatan sözlerden birisi şu olur: "Çocukların neşeye şarkılarını ve türkülerini söyleyecekleri tek sistem sosyalizmdir."

11 Eylül 1973 tarihi geldiğinde Şili'de faşizmin en karanlık dönemi başlar. ABD destekli darbe Allende'nin öldürülmesiyle sonuçlanır ve General Pinochet iktidarı ele geçirir. Darbe yalnızca iktidar değişiminin değil; binlerce öğrencinin, işçinin, devrimcinin ve sanatçının hedef alındığı kanlı bir dönemin başlangıcı olur. Bu dönemde Jara direnmeye devam eder. Örgütlü bir halkı hiçbir kuvvetin yenemeyeceğini biliyordu. "Üstesinden geleceğiz!" diye haykırır hep. Ancak faşist cunta rejimi Jara'yı yalnızca bir sanatçı olarak değil mücadelenin sesi olarak görür ve bu sesin susturulmasını ister. Bunun sonucunda Jara tutuklanır. İşkence yoluyla susturulmaya çalışılır, gitar çalmaması için parmakları kırılır. Yine de onun sesi işkence duvarlarını aşarak yoldaşlarına ve direnen halkına umut olur. Faşistler sesinin tamamen susmayacağını gördüklerinde Victor Jara'yı katlederler. Ölümü bile Victor Jara'nın mücadelesini sonlandırmaya yetmez. Gitarının sesinden yükselen notalar, sözleri ve inancı halkların hafızasında yaşamaya devam eder. Bugün bile onun adı faşizme karşı direnişin, karanlığa karşı umudun adı olarak anılıyor. Latin Amerikadaki halk hareketleri hala onun ezgilerinde direniş ruhunu buluyor. Şili'de, Kolombiyada, Arjantin'de; kadınlar, gençler ve işçiler hala onun şarkılarıyla bu düzeni karşısına alıyor, onurlu bir yaşam mücadelesi veriyor. Onun gitar artık yalnızca Şili'nin değil tüm dünya halklarının özgürlük mücadelesine eşlik ediyor.

Bu sözler ise Victor Jara'nın hem yaşamını hem de ölümünü özetler nitelikte: "Bir şarkı ki, gerçekleri korkmadan söyleyerek ölen kişinin damarlarında akan kanda bulur anlamını"

## Sosyalizme Adanmış Bir Ömür: Behice Boran



“Gerçekten bir fikre sahip olmak, o fikri pratiğe geçirmektir.” demişti Behice Boran. Onun bu sözleri, 1 Mayıs 1910’da başlayıp 77 yıl süren yaşamının özeti gibidir. O, sadece bir akademisyen ya da politikacı değil; bilim, siyaset ve direnişin iç içe geçtiği, sosyalizm uğruna bedeller ödenen bir hayatın insanıdır. Akademisyen, sosyolog, yazar ve politikacı kimlikleriyle tanınan Boran, özellikle sosyalizmin halk nezdinde meşruiyet kazanması noktasında verdiği emeklerle de anılır. Akademik kökeni, teorik birikimi ve siyasal mücadelesiyle sosyalizm tarihimizde kalıcı izler bırakan Boran’ın hayatı aynı zamanda Türkiye’de işçi sınıfı ve sosyalist siyasetin önündeki engelleri aşma yönündeki ilerleyişinin bir aynasıdır.

Robert Kolejini birincilikle bitiren ve Michigan Üniversitesinde sosyoloji doktorası yapan Boran, burada Marksizm ile tanıştı ve 1939 yılında Türkiye’ye geri döndüğünde artık kendisini Marksist olarak tanımlamaktaydı. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde doçent olarak çalışmaya başladı. Akademik çalışmalarının yanı sıra bilimin toplumdan yana olması gerektiğini savunarak Marksist fikirlerin yayılması aydınlar arasında sosyalizm fikrinin örgütlenmesi noktasında da çaba gösterdi. Etliye sütlüye karışmayan ders anlatma usulünü reddederek bilimin toplumdan yana taraf olduğunu vurguluyordu ve bütün çalışmalarını bu esasla yürütüyordu. Bu duruşu nedeniyle üniversiteden atılması onun hayatındaki önemli dönüm noktalarından biri oldu.

Çeşitli zorluklara ve siyasi baskılara rağmen 1950 yılında dönemin bazı ilerici aydınlarıyla birlikte Barışseverler Cemiyetini kurarak Türkiye’nin NATO’ya ve Kore’ye asker göndermesine karşı çıktı. Cemiyetin emperyalizm karşıtı ve barış yanlısı eylemleri “komünizm propagandası” olarak nitelendirildi. Boran’ın da içerisinde bulunduğu üyelere hapis cezası verildi. Bu ceza, onun ilerleyen yıllarda siyasal kimliğinin daha da keskinleşmesine ve ilkelerine daha da bağlanmasına neden oldu. “Barış istemek suç değildir” sözü, onun bu bağlılığını özetliyordu.

Serbest bırakıldıktan bir süre sonra 1961’de Türkiye İşçi Partisinin (TİP) kuruluşunda yer aldı ve 1965’te Şanlıurfa’da milletvekili seçildi; işçi sınıfının, ezilenlerin ve barışın sesi oldu. Anti-emperyalist duruşu ve sosyalistlere dönük siyasi baskılara karşı sert eleştirileriyle öne çıktı. “Yüzyılların ötesinden sürüp gelen mücadelede; hapse atılanların, haksızlığa ve bin türlü belaya uğrayanların

biz ne ilkiyiz ne de sonuncusu olacağız.” Sözleriyle işçi sınıfının tarihsel mücadelesini nasıl kavradığını da ortaya koydu. 1971’de 12 Mart Muhtırası sonrası yine tutuklandı, partisi kapatıldı; serbest bırakıldığında yine doğru bildiğini yaptı.

1980 askeri darbesi sonrasında ülke çapında artan baskılar, birçok sosyalist gibi onu da hedef aldı. Hakkında yakalama kararı çıkınca yurtdışına gitmek zorunda kaldı. Sürgün yıllarında da sosyalizm mücadelesinden kopmadı. Boran için sosyalizm mücadelesi, nerede olursa olsun süren bilinçli bir yaşama haliydi. Onun mirası; sessizliğin kolay olduğu zamanlarda konuşmayı, korkunun egemen olduğu anlarda direnmeyi seçen onurlu bir duruş oldu.



*Sosyalist Liseliler*